

Sygn. akt I NWW 76/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie z odwołania J. B. i B. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie

o wysokość należności z tytułu składek i zadośćuczynienie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 29 listopada 2022 r.

wniosku B. B. o wyłączenie SSR M. S. od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Rzeszowie, sygn. akt IV U 714/20

wniosek pozostawia bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pismem z 28 grudnia 2021 r., uzupełnionym następnie pismem z 7 lutego 2022 r., B. B. (dalej: „wnioskodawczyni”) złożyła wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w Rzeszowie M. S. od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Rzeszowie pod sygn. akt IV U 714/20. W uzasadnieniu pisma wnioskodawczyni wskazała, że SSR M. S., delegowana przez Ministra Sprawiedliwości do orzekania w sądzie okręgowym, nie spełnia wymogów Konstytucji do orzekania w sądzie, gdyż nie została powołana przez Prezydenta. Ponadto wnioskodawczyni wskazała, że sędzia delegowana przez władzę wykonawczą nie spełnia wymogu bezstronności w sporze z instytucją podległą władzy wykonawczej, której wyraźnie sprzyja. Wnioskodawczyni podniosła również, że sędziowie powołani przez Prezydenta po zaopiniowaniu przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych

innych ustaw, nie spełniają wymogów powołania zgodnie z ustawami. Sędziowie delegowani nie tylko nie zostali zaopiniowani przez właściwą jednostkę organizacyjną, ale i nie zostali powołani przez Prezydenta. Wobec tego nie spełniają wymogów bycia sędziami sądów, do których zostali delegowani.

Postanowieniem z 21 lutego 2022 r. (IV U 714/20) Sąd Okręgowy w Rzeszowie, na podstawie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 1904 ze zm., dalej: „u.SN”), przedstawił powyższy wniosek o wyłączenie sędziego Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, celem nadania mu dalszego biegu.

Na podstawie zarządzenia z 19 września 2022 r., pismem z 28 września 2022 r., zwrócono się do wnioskodawczynie o wskazanie, czy z uwagi na podniesione we wniosku o wyłączenie sędziego zarzuty, wnosi o rozpoznanie tego wniosku w trybie art. 26 § 2 u.SN, czy też w trybie przewidzianym w art. 42a § 3 i nast. ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 2072 ze zm., dalej: „p.u.s.p.”). Jednocześnie zastrzeżono, że brak stanowiska w wyznaczonym terminie 7 dni będzie równoznaczny z wnioskiem o nadanie wnioskowi o wyłączenie sędziego biegu w trybie art. 26 § 2 u.SN.

Wnioskodawczynie odebrała powyższe pismo 17 października 2022 r. Nie złożyła jednak odpowiedzi na nie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 26 § 2 u.SN, do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się

postępowania. Ponadto, na podstawie art. 26 § 3 u.SN ustawodawca przesądził, że wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Na wstępie podkreślić należy, że powołane wyżej przepisy ustanawiają Sąd Najwyższy właściwym do rozpoznania wniosków o wyłączenie sędziego tylko co do zarzutów braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. W pozostałym zakresie zastosowanie znajdują odpowiednie przepisy regulujące orzekanie w sprawach o wyłączenie sędziego w trybie właściwej dla danej sprawy procedury (cywilnej lub karnej).

Wnioskodawczyni złożyła wniosek wyłącznie w zakresie wyłączenia sędziego od orzekania, co powoduje, że poza zakresem rozstrzygnięcia pozostaje kwestia braku niezależności sądu. Przez brak niezawisłości rozumie się sytuację, w której sędzia pozostawałby zależny od różnorodnych wpływów i wskazówek ubocznych, ulegał wpływom w zakresie wydawanych postanowień oraz wyroków i innych czynności zmierzających do rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego zwraca się również uwagę na takie okoliczności jak: stronnictwo w stosunku do uczestników postępowania, zależność od organów pozasądowych, brak samodzielności sędziego wobec władz i innych organów sądowych, zależność od wpływu czynników społecznych i politycznych, zwłaszcza partii politycznych (por. P. Wiliński, P. Karlik, w: L. Bosek, M. Safjan (red.), *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87-243*; Legalis 2016).

Przy formułowaniu zarzutu, o którym mowa w przepisie art. 26 § 2 u.SN, konieczne jest zatem konkretne wskazanie, z jakiego powodu w danej sprawie naruszona została niezależność sądu lub niezawisłość sędziego. Wnoszący o wyłączenie sędziego powinien przywołać sytuacje, zdarzenia czy zachowania, które świadczą o zaistnieniu takich okoliczności i przynajmniej je uprawdopodobnić. Niewystarczające będzie samo stwierdzenie, że w przypadku danego sędziego mogą wystąpić wątpliwości co do jego niezawisłości. Przyjmuje się, że dla uznania za zasadny zarzutu braku niezależności sądu konieczne jest wystąpienie dodatkowych okoliczności i wzięcie pod uwagę ich całokształtu – w tym testu

obiektywnego odbioru kwestii niezawisłości sędziego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 maja 2020 r., I NWW 15/20; z 9 czerwca 2020 r., I NWW 43/20).

W niniejszej sprawie podstawą wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w Rzeszowie M. S. była okoliczność, że została ona delegowana przez Ministra Sprawiedliwości do orzekania w Sądzie Okręgowym w Rzeszowie, co zdaniem wnioskodawczynie miało świadczyć o jej uzależnieniu od władzy wykonawczej, w sprawie dotyczącej wysokości należności z tytułu zaległych składek i zadośćuczynienia.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego lub czynności administracyjnych w innym sądzie równorzędnym lub niższym, a w szczególnie uzasadnionych wypadkach także w sądzie wyższym, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Rozwiązanie to pozwala na zgodne z prawem, wyjątkowe umożliwienie pełnienia właściwych czynności przez sędziego sądu rejonowego w sądzie okręgowym. Okoliczność ta nie wpływa w żadnej sposób na uzależnienie danego sędziego od Ministra Sprawiedliwości i sama w sobie nie ma znaczenia przy ocenie legalności czynności orzeczniczych, podejmowanych przez sędziego delegowanego. Na marginesie należy jedynie dodać, że sprawa, w której orzekła SSR M. S. dotyczyła odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który nie podlega Ministrowi Sprawiedliwości. Nie istnieje zatem żadne powiązanie pomiędzy okolicznością delegowania SSR M. S. do orzekania w Sądzie Okręgowym w Rzeszowie przez Ministra Sprawiedliwości a jego powiązaniem ze sprawą, której dotyczy wniosek o wyłączenie sędziego.

Należy również dodać, że M. S. została powołana do orzekania przez Prezydenta RP w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie 19 lutego 2002 r. Nie dotyczy jej zatem również zarzut dotyczący rekomendowania jej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

W niniejszej sprawie wnioskodawczynie nie przedstawiła zatem żadnych skonkretyzowanych okoliczności, które mogłyby świadczyć o braku niezawisłości wskazanego sędziego, jak również nie załączyła dowodów na poparcie swoich twierdzeń.

Biorąc pod uwagę powyższe, na podstawie przepisu art. 26 § 3 u.SN, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.